

בש"פ 1155/14 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 1155/14

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום
12.2.2014 במ"ת 3548-13-13 שניתנה על ידי כב'
השופט י' ליפשיץ

תאריך הישיבה: ט"ז באדר א' התשע"ד (16.2.2014)

בשם העוררת: עו"ד עידית פרג'ון

בשם המשיב: עו"ד עמי-גא ארבל

החלטה

1. לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (מ"ת 3548-12-13, השופט י' ליפשיץ) מיום
12.2.2014, במסגרתה דחה את בקשתה של העוררת לעצור את המשיב עד תום ההליכים המתנהלים נגדו, והורה
לשחררו למעצר בית בתנאים מגבילים.

2. ביום 2.12.2013, הוגש כתב אישום נגד המשיב, המייחס לו עבירה של חבלה בכוונה מחמירה (סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); עבירות בנשק (נשיאה והובלה) (סעיף 144(ב) לחוק העונשין); והפרת הוראה חוקית (סעיף 287(ב) לחוק העונשין). בעובדות כתב האישום, נטען כי המשיב ואביו מסוכסכים. ביום 30.6.2013, הוציא בית המשפט לענייני משפחה בחיפה, לבקשת האב, צו הגנה נגד המשיב. ביום 16.11.2013, הגיע המשיב לחצר בית אביו, כשהוא מצויד בפגז זיקוקים, אקדח ותחמושת. המשיב זרק את הפגז לעבר שכן של אביו, וירה באוויר מספר יריות. לאחר מכן עלה במדרגות הכניסה לבית, שם נתקל באחיו ובאב. האח הדף את המשיב לאחור. אז, ירד המשיב לחצר הבית והחל לירות לעבר האב והאח, תוך ניסיון לפגוע בהם. לאחר מכן, נמלט מהמקום.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה העוררת בקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו. בבקשה נטען כי בידי העוררת ראיות לכאורה להוכחת העבירות (בין היתר הודעת האב והאח, איכון הטלפון הנייד של המשיב, צילומי מצלמות אבטחה, תפיסת מספר תרמילי תחמושת בזירת הפשע). עוד נטען כי קיימת עילת מעצר בעניינו משום שהעבירות בוצעו לכאורה באלימות חמורה ותוך שימוש בנשק חם; קיים חשש לשיבוש מהלכי משפט; קיים חשש כי המשיב יסכן את ביטחון אביו; לבסוף, נכתב כי אין חלופת מעצר שיכולה לאיין את מסוכנותו.

4. ביום 30.12.2013, קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה בעניינו של המשיב. עוד נקבע כי קיימת עילת מעצר מכוח מסוכנותו, חשש לשיבוש הליכי משפט, והשימוש בנשק חם. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי יש לבחון את האפשרות לשחרר את המשיב לחלופת מעצר, ולפיכך הורה על הגשת תסקיר מעצר מאת שירות המבחן. זאת, משום שעברו הפלילי ישן ואינו רלוונטי, יחד עם העובדה כי הוא ירה באוויר ולא ניצל את קרבתו אליהם כדי לירות בהם והתייצב לחקירה מיוזמתו. עם זאת, קבע בית המשפט כי חלופת המעצר המוצעת צריכה להיות רחוקה מבית האב, וכי "יש לקחת כנתון כי אמו של המשיב תמכה בגרסתו הראשונה של המשיב וטענה בעת האירוע הוא היה בביתה - גרסה שאף המשיב כבר אינו אוחז בה" (עמוד 16 להחלטה).

5. ביום 12.2.2014, התקיים הדיון בבית המשפט בשאלת שחרורו של המשיב לחלופת המעצר. תסקיר המעצר הוגש יום קודם לכן. בתסקיר נכתב כי למשיב עבר פלילי בגינו ריצה תקופות מאסר. עוד קבע כי קיימת רמת מסוכנות בינונית להישנות ההתנהגות העבריינית. עוד צוין בתסקיר כי קצין מבחן נפגש עם אביו של המשיב, אשר אמר כי נערכה סולחה בין הצדדים והוא "אינו חושש משחרור אפשרי של __ למעצר בית". שירות המבחן נפגש עם המפקחים שהוצעו (חברה של המשפחה, אשר מכירה את המשיב כשלוש שנים, אמו של המשיב, דודו ודודתו), ומצא כי מרביתם (מלבד הדודה) יכולים להוות דמויות סמכותיות. לפיכך, המלצת שירות המבחן הייתה לשחררו לחלופה זו.

6. בית המשפט חקר את המפקחים המוצעים, וקבע כי מלבד הדודה, יתר המפקחים הותירו עליו רושם כי ביכולתם לפקח על המשיב. עוד צוין בית המשפט כי "אציין כי יש ממש בטענות המבקשת [העוררת] כי אין מדובר במפקחים אידאליים וזאת משום הרקע הלא ברור, שהוביל את המפקחת העיקרית [חברת המשפחה] להירתם ולשמש מפקחת. זאת ועוד, אלמלא עמדתו הנוכחית של האב והסולחה שהיתה בין הצדדים, ספק אם הייתי מאשר את

השחרור" (עמוד 23 להחלטה). על בסיס כל אלה, הורה בית המשפט המחוזי לשחרר את המשיב לחלופת מעצר בתנאים מגבילים: איזוק אלקטרוני; אחד מן המפקחים יפקח על המשיב בכל עת; יותר לו לצאת לזמני התאוררות למשך שעתיים בכל יום; התחייבות עצמית של כל מפקח בסך 10,000 ש"ח; ערבות בנקאית של המשיב בסך 6,000 ש"ח. מכאן הערר שלפניי.

טענות הצדדים

7. העוררת, בתמצית, טוענת כי קיימת מסוכנות שלא ניתן לאיינה באמצעות חלופת המעצר שקבע בית המשפט המחוזי. העוררת סומכת טענה זו על חומרת העבירות בהן מואשם המשיב. עוד ציינה העוררת כי בניגוד לקביעת בית המשפט המחוזי, העורר כן ירה לעבר אנשים. לטענתה, קביעה זו עומדת בסתירה לראיות לכאורה, על פיהם בוצע הירי לכיוונם של המתלוננים (בהסתמך על הודעותיהם של האב, אשתו, ואחיו של המשיב). לטענת העוררת, העובדה כי שכנים ראו את המשיב יורה באוויר אינה סותרת כי חלק מהיריות נורו לעבר האב והאח. עוד טוענת העוררת כי לא ניתן משקל מספק לעובדה כי הנשק בו ירה המשיב לא נתפס ולא הועבר לידי המשטרה, ויש בעובדה זו כדי להעצים את מסוכנותו.

8. לעמדתה של העוררת, לאור מסוכנות זו, "ככל שיש לשקול את האפשרות לשחררו של המשיב לחלופת מעצר", היה על החלופה המוצעת להיות הדוקה ורצינית, וכוללת מפקחים שניתן לתת בהם אמון מלא. לגישתה, מהחלטת בית המשפט המחוזי עולה כי גם בית המשפט עצמו לא סבר כי החלופה המוצעת עומדת בתנאי זה. לעמדתה, בנסיבות דנא, אין להסתפק בחלופה מעין זו. במסגרת זאת, מציינת העוררת כי המפקחת העיקרית (חברת המשפחה) ציינה בעת חקירתה בבית המשפט כי היא חברה של אם המשיב, ומכירה את המשיב חמש שנים, עת ביקר את אמו. העוררת טוענת כי טענה זו עומדת בסתירה לדברים שאמר המשיב עצמו לשירות המבחן, מהם עולה כי הוריו התגרשו לפני כעשר שנים, ומאז ועד לפני שנה הוא ניתק כל קשר עם אמו. עוד לעניין המפקחים, טוענת העוררת כי גם אמו של המשיב אינה מפקחת ראויה. בהקשר זה מפנה לקביעתו של בית המשפט בהחלטה כי קיימות ראיות לכאורה, על פיהן היא תמכה בגרסתו של המשיב כי שהה בביתה בעת ביצוע העבירות לכאורה. אולם, כאמור לעיל, גרסא זו נסתרה בהמשך על ידי המשיב עצמו. בהינתן כל אלה, יחד עם חומרת העבירות, מסוכנותו של המשיב, והבעייתיות בכל אחד מהמפקחים, יש להורות על מעצרו עד תום ההליכים המתנהלים נגדו.

9. המשיב, מנגד, סומך את ידיו על החלטת בית המשפט המחוזי. לדידו, יש ליתן משקל לקביעת בית המשפט המחוזי כי הוא ירה באוויר ולא ניצל הזדמנות לירות באביו ואחיו כאשר היה קרוב אליהם. עוד ציין כי התייצב עצמאית לחקירה יום לאחר קרות האירוע, והחלופה מרוחקת ממקום מגוריו של אביו וכוללת איזוק אלקטרוני וערבות. עוד מוסיף הוא כי יש ליתן משקל לסולחה שנערכה בינו ובין אביו, וכן לעובדה שלחובתו קיים עבר פלילי, אולם ישן ודל.

דיון והכרעה

10. לאחר העיון בהודעת הערר ובהחלטת בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בפניי,

מצאתי כי דין הערר להידחות.

11. כידוע, לשם מעצרו של נאשם, לאחר הגשת כתב אישום, על המדינה להוכיח שתי יסודות - עילת מעצר על פי אחת העילות המנויות בסעיף 21(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), וקיומן של ראיות לכאורה להוכחת האשמה, לפי סעיף 21(ב) לחוק המעצרים. גם לאחר שהשתכנע בית המשפט כי ניתן להורות על מעצר, לא יעשה כן באם ניתן להשיג את תכלית המעצר תוך נקיטת בחלופת מעצר לפי סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים (ראו: בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133 (1996)).

12. הצדדים אינם חלוקים על קיומם של ראיות לכאורה. הסוגיה העומדת להכרעה היא האם חלופת המעצר המוצעת מאיינת את מסוכנותו של המשיב, אם לאו. במקרה דנא, השתכנעתי כי יש בחלופת המעצר כדי לאיין את מסוכנותו של המשיב.

13. לעניין איכות המפקחים, המשיבה מטילה דופי במפקחת הראשית. אין בידי לקבל טענות אלה. המפקחת הצהירה בפני בית המשפט המחוזי כי היא חברה של אמו. העוררת העלתה תהיות בדבר כנות הצהרותיה, אולם, לא העלתה טענות אלה בחקירה הנגדית בבית המשפט המחוזי. לא מצאתי כי יש די בתהיות שהעלתה העוררת כדי להפיג מאמינותה של המפקחת הראשית. אציין כי יש ליתן משקל גם להתרשמות החיובית שהותירה על שירות המבחן בתסקיר המעצר ועל בית המשפט המחוזי, כפי שעולה מהחלטתו (השוו: בש"פ 7974/11 מדינת ישראל נ' צרפתי (1.11.2011) (להלן: עניין צרפתי)).

14. לעניין יתר המפקחים, נראה על פניו כי יש מן הטעם בטענותיה של העוררת בעניין זה. גם בית המשפט המחוזי עמד על עובדה זו בהחלטתו לשחרר את המשיב לחלופת המעצר, בצינו כי "אין מדובר במפקחים אידיאליים". עם זאת, מצאתי כי מספר שיקולים מטים את הכף על אף זאת לטובת שחרורו של המשיב לחלופה זו.

15. ראשית, לשיטתי, יש ליתן משקל נכבד לסולחה שנערכה בין המשיב לבין אביו. נראה כי אין חולק על קיומה, אולם, העוררת טוענת כי אין ליתן לה משקל רב. טענה זו תמוהה בעיניי. מכתב האישום והבקשה למעצר עד תום ההליכים ניכר כי המסוכנות בעניינו של המשיב רלוונטית בעיקר כלפי אביו. אביו הצהיר כך בפני שירות המבחן, כמו כן במהלך הדיון הוצג בפניי מכתב ששלח אביו של המשיב לבית המשפט המחוזי בחיפה, בו נאמר כי "הסכסוך אשר התגלע ביני לבין בני העצור הסתיים באופן סופי וזאת לאחר התערבות נכבדים מהמשפחה ומהכפר, וכיום היחסים בינינו טובים". מסכים אני לטענת העוררת כי הסכם סולחה אינו חזות הכל, אולם, לשיטתי, ודאי שיש ליתן לו משקל - ודאי כאשר המסוכנות הרלוונטית מתאינת במידה רבה מקיומה (השוו: בש"פ 6194/10 מדינת ישראל נ' אבו סבית (7.9.2010); בש"פ 590/08 מדינת ישראל נ' מריסאת (21.1.2008); בש"פ 8041/06 מרזוק נ' מדינת ישראל (31.10.2006); רון שפירא "הגיעה העת לסולחה" הפרקליט מח 433 (תשס"ו)).

16. שנית, כאמור, למשיב עבר פלילי. אולם, העבירה האחרונה בה הורשע בוצעה לפני יותר מעשר שנים. יש בכך כדי להראות, לפחות לכאורה, כי המשיב אינו "עבריין סדרתי", ושחרורו כשלעצמו אינו מהווה סכנה לשלום הציבור.

(השוו: בש"פ 8429/13 אלסאנע נ' מדינת ישראל (25.12.2013)). לכך יש להוסיף כי לא מצאתי סיבה (על אף טענות העוררת) להתערב בקביעת בית המשפט המחוזי כי המשיב ירה באוויר ולא ניצל את קרבתו לאביו ולאחיו כדי לפגוע בהם.

17. שלישית, בית המשפט המחוזי קבע בהחלטתו תנאי פיקוח רבים לחלופת המעצר: איזוק אלקטרוני, אחד מהמפקחים ישהה איתו בכל עת, ערבות כספית מצידו והתחייבות כספית של שלושת המפקחים. מדובר באמצעי פיקוח הדוקים ורבים, שיש גם בהם כדי להפיג ממסוכנותו (השוו: עניין צרפתי; בש"פ 7792/12 ג'אברין נ' מדינת ישראל (1.11.2012)). רביעית ואחרונה, יצוין כי כעת המשיב עצור כבר תקופה לא מבוטלת. מוכן אני להניח בשלב זה כי קשיי המעצר יהוו גורם מרתיע בפני הפרת תנאי החלופה, נוכח העובדה שהמשיב מודע לכך כי הפרת תנאי תביא בסבירות גבוהה למעצרו עד תום ההליכים (השוו: בש"פ 10535/08 ישראל נ' מדינת ישראל (21.12.2008)).

18. לבסוף, יש לציין כי אין קיומה של מסוכנות כשלעצמה כדי להביא למעצרו של נאשם עד תום ההליכים המתנהלים נגדו. אם ניתן לאיין את המסוכנות, כפי במקרה שלפנינו, הבכורה צריכה להינתן לחזקת החפות וזכויותיו של הנאשם. "אכן, אותו אינסטינקט אנושי שהזכרתי בעצם אולי תובע את המעצר כמקדמה על חשבון העונש; אך לא כן עמנו בדין, וכבר נקבע לא אחת כי אין המעצר על פי הדין מקדמה כזאת, אלא מטרתו מניעתית" (בש"פ 1464/06 מדינת ישראל נ' נאשף (21.2.2006); וראו בדומה: בש"פ 4224/99 מדינת ישראל נ' כהן (28.6.1999); בש"פ 663/08 סרחאן נ' מדינת ישראל (12.2.2008)).

19. סוף דבר, הערר נדחה. המשיב ישוחרר לחלופת המעצר, בהתאם לתנאים המגבילים שצוינו בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 12.2.2014. כל זאת, למען הסר ספק, לאחר שיעמוד בתנאים שפורטו שם.

ניתנה היום, ט"ז באדר א' התשע"ד (16.2.2014).